

หัวข้อรายงาน การใช้สกุลเงินเดียวกันในอาเซียน

ประชาคมอาเซียน เปรียบเสมือนกับการเป็นครอบครัวเดียวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อตุลาคม ปี ๒๕๔๖ พร้อมทั้งมีการร่วมลงนามในปฏิญญาให้เป็นประชาคมเดียวกันให้สำเร็จเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนให้มีความมุ่งมั่น และยั่งยืนสำหรับการเป็นประชาคมทั้ง ๓ เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นเป้าหมายการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับคู่ค้า และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก รวมถึงมีการยกเว้นภาษีสินค้าบางชนิดให้กับประเทศสมาชิก ส่งเสริมให้ภูมิภาคมีความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง ประชาชนอยู่ดีกินดี โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน ASEAN Summit ครั้งที่ ๘ เมื่อ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทาง ได้มีการดำเนินงานที่แน่ชัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ได้แก่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะมีตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน และจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี ซึ่งหากมีการเคลื่อนย้ายทุนได้อย่างเสรีนั้น น่าจะมีการใช้ค่าเงินสกุลเดียวกันในอาเซียนเพื่อรองรับกับเศรษฐกิจที่กำลังเติบโตหรือไม่ หากมองเปรียบเทียบกับสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) ที่มีการรวมตัวด้านเศรษฐกิจ (Economic Integration) คือการมีตลาดเดียว (Single Market) ให้มีการเคลื่อนที่ปัจจัย ๔ ประการ โดยเสรี (free movement) บุคคล สินค้า การบริการ และทุน และการมีนโยบายร่วมในด้านการค้า การเกษตร พลังงาน สิ่งแวดล้อม ประมง และด้านสังคม เป็นต้น ซึ่งสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน EU ได้เข้าสู่การมีเงินสกุลเดียวคือ เงินยูโร (Euro) และมีธนาคารกลางของสหภาพขั้นตอนสุดท้ายของ EMU เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ปี ๒๕๔๒ จนกระทั่งเกิดวิกฤตทางการเงินของกรีซที่เริ่มสั่นคลอนเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ยุโรปมีความคลอนแคลนและสภาพคล่องของธนาคารกลางเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาในการฟื้นฟู

การรวมตัวทางสกุลเงินในอาเซียนนั้นเป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งหากมองที่ข้อดี คือ การค้าขาย การแลกเปลี่ยนสินค้าและการลงทุนระหว่างกันทำได้ง่ายขึ้น ผู้ดำเนินการทางธุรกิจในอาเซียนไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงจากความผันผวนทางค่าเงิน แต่ในทางความเป็นจริงสภาพเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในอาเซียนที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจนั้น ที่มีความแตกต่างกันอย่างมากในอาเซียน เช่น สิงคโปร์ รายได้ต่อหัว ๒ ล้านบาทต่อปี เมียนมาร์ ๕๐,๐๐๐ บาทต่อปี หรือประเทศไทย ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี อีกทั้ง วินัยทางการเงินและการคลังของแต่ละประเทศย่อมมีความแตกต่างกัน อัตราเงินเฟ้อก็แตกต่างกัน ถ้าหากเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในประเทศใดประเทศหนึ่ง ไทยเราคงไม่ยากล้มลงไปด้วย จึงทำให้การรวมกันอย่างลึกลับๆ นั้นประเทศที่มีผลประโยชน์ทางการค้าที่แตกต่างกันอย่างมากจะทำใจยอมรับในส่วนนี้ได้ เช่น การมีกฎหมายร่วมกัน หรือการมีรัฐสภาร่วมกันคงจะเป็นไปได้ยาก และแนวทางการรวมตัวในอาเซียนอย่างลึกลับน่าจะเป็นการเพิ่มปัญหาในระยะยาวมากขึ้นด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นควรที่จะมีการใช้นโยบายการมีตลาดร่วมกัน (Common Market) ให้แน่นแฟ้นเสียก่อนนั้นคงจะเพียงพอแล้ว ซึ่งจากกรณีการมีเงินสกุลยูโรร่วมกันนั้น ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกแยกและขัดแย้งกัน เพราะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันในเรื่องของกรีซนั่นเอง สิ่งที่พบคือการเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและคนรวย คนเมืองและคนชนบท ซึ่งใน

ภูมิภาคอาเซียนเองก็ยอมรับเช่นกันว่าจะเกิดผลที่กระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตามมาแน่นอนหากมีการใช้เงินสกุลเดียวกันมาเป็นแนวคิดในการที่จะมารองรับเรื่องเศรษฐกิจของอาเซียนที่มองว่ากำลังเติบโต แต่หากว่าปัญหาอยู่ที่การบริหารจัดการ ซึ่งต้องยอมรับว่าบางครั้งการจัดการที่ดี แต่ในขณะเดียวกันการจัดการอาจกระทบใน ส่วนอื่นที่ให้เกิดความไม่พอใจบ้าง ฉะนั้นทุกเรื่องจึงมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ โดยต้องมองย้อนกลับมาดูว่าผลเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นจะสามารถหันกลับมาเยียวยาและแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร โดยต้องพยายาม ทางการแก้ไขให้ทันต่อเวลา จึงจะมีประสิทธิผล พร้อมสื่อสารกับสาธารณชนให้มากขึ้น เพื่อให้มองว่าปัญหาเหล่านั้น ได้ให้แต่ละภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในความเป็นจริงมากขึ้น

นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ได้เคยให้ความหมายว่า ประชาคมอาเซียนต้องมีทิศทางบวกให้แก่คนกว่า ๖๐ ล้านคน ไม่อย่างนั้นจะไม่มี ความหมายของคำว่า ทำไมต้องมีอาเซียน และอาเซียนทำอะไรไว้ให้แก่ประชาชน อาเซียนบ้าง ซึ่งการที่มีฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันมากในการใช้สกุลเงินเดียวกันไม่สามารถทำได้ มันไม่ได้เป็น การยกเลิกสกุลเงินของตัวเอง แต่ควรที่จะต้องเป็นการบูรณาการในเรื่องนโยบายเศรษฐกิจมหภาค อัตราดอกเบี้ย การขาดดุลการค้า การคลัง ภาษี การจัดทำบัญชี อีกทั้งอาเซียนนั้นเป็นเพียงการรวมตัวอย่างหลวมๆ จึงไม่สามารถ ทำอะไรได้มากไปกว่านี้ หากวิเคราะห์ของการรวมตัวในสหภาพยุโรป มี ๕ ประการ ดังนี้

๑) FTA การค้าเสรี

๒) Customs Union สหภาพศุลกากร ที่มีอัตราภาษีเดียวกันในการเก็บประเทศนอกภูมิภาค

๓) Common Market การเคลื่อนย้ายสินค้า เงินทุน และคนได้อย่างเสรี

๔) Monetary Union สหภาพทางการเงิน นั่นคือการใช้เงินสกุลร่วมกัน

๕) Political Union ในเรื่องของความเหนื่อชาติ คือการมีรัฐสภาเป็นของตัวเอง และออกกฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับมาใช้แก่รัฐสมาชิก

โดยอาเซียนนั้นใช้ตามหลักของสหภาพยุโรป คือมีการค้าเสรี และการมีตลาดร่วมกัน โดยข้ามการมี สหภาพศุลกากร เพราะเป็นเรื่องที่ทำการตกลงร่วมกันยาก เนื่องจากแต่ละชาติเห็นว่าเป็นการสูญเสียผลประโยชน์ ชาติ (National Interest) ที่ไม่สามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง แนวทางแก้ไขคือ การทำให้ประชาชนได้ เห็นคุณค่าและประโยชน์ร่วมกัน เช่น ธุรกิจขนาดย่อม หรือ SME (Small and Medium Enterprise) ที่เป็นการได้ ผลประโยชน์ในวงกว้างที่มีการลงทุนต่ออาเซียน

กล่าวโดยสรุป คือ การรวมตัวทางสกุลเงินในอาเซียนนั้นโดยหลักการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ดีแต่ในความเป็นจริงเป็นเรื่องที่จะเกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าจึงทำให้เป็นเรื่องที่จะขึ้นได้ยาก และแน่นอนว่าประเทศที่มีอัตรา การเติบโตทางเศรษฐกิจคงจะไม่มีทำที่ยอมรับในเรื่องการใช้สกุลเงินร่วมกันเป็นแน่แท้ในอาเซียน หากเรายังคงยึดมั่น ในเรื่องของผลประโยชน์ชาติเป็นหลัก และยังไม่มีความแน่วแน่ว่าจะผูกพันอย่างเป็นทางการ เพราะในอาเซียนนั้นมีความแตกต่างอย่างชัดเจนแทบจะทุกมิติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม ยิ่งเกิดวิกฤตในกรีซยิ่งทำให้เห็นคำตอบอย่างชัดเจนว่าอาเซียนคงจะรวมตัวอย่างหลวมๆ และจะไม่ใช่เป็นการเกรงกลัวการบูรณาการยังไม่ สำคัญเท่ากับว่าการเห็นความร่วมมือระหว่างประเทศในเชิงบูรณาการและเชิงภูมิภาคสำคัญกว่า มีการตระหนักรู้ ร่วมกันหรือไม่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มากที่เราจะมุ่งไปสู่ SME ที่เราเป็นมากขึ้น ต้อง ทำให้สมาชิกอาเซียนเห็นถึงประโยชน์ในการมีส่วนร่วมในภูมิภาคอาเซียน